

PROGRAM PRZYGOTOWANIA INFORMACYJNEGO KADRY OŚWIATOWEJ DO KORZYSTANIA Z ZASOBÓW DOLNOŚLĄSKIEGO SYSTEMU INFORMACJI PEDAGOGICZNEJ

Danuta Sebastjan, Lucyna Kurowska-Trudzik, Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu

Opublikowano 01.03.2004

Podstawową misją Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu jest wspieranie procesu permanentnej edukacji nauczycieli i ich pracy zawodowej poprzez zapewnienie dostępu do zasobów służących kształceniu oraz świadczenie usług informacyjnych związanych z codzienną pracą dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą.

Reforma systemu edukacji narodowej, której wdrażanie rozpoczęto we wrześniu 1999 roku, zaangażowała wszystkie instytucje systemu oświaty, a w tym także biblioteki pedagogiczne. Wtedy też wyraźnie wzrosła ich rola, gdyż stały się placówkami stanowiącymi bazę informacyjną o wprowadzanej reformie i bazę materialną - materiałów dotyczących zmian systemowych w oświacie, nowych programów i podręczników, nowoczesnych materiałów dydaktycznych, aktualnej literatury wspomagającej kadrę zarządzającą oraz nauczycieli realizujących w praktyce reformę edukacji.

W ramach reformy, biblioteki pedagogiczne stały się też ważnymi ośrodkami wspierania doradztwa metodycznego.

Zakładając, że nauczyciel jest niezastąpionym elementem procesu oświatowego na wszystkich etapach systemu kształcenia, poziom edukacji narodowej zależy od merytorycznego przygotowania oraz aktywności tej grupy zawodowej, przejawiającej się w ciągłym podnoszeniu kwalifikacji i kompetencji, aktualizacji wiedzy i nowatorstwie pedagogicznym. Biblioteka pedagogiczna jest naturalnym miejscem pracy twórczej i zawodowej pracowników placówek oświatowych i wychowawczych różnego typu i stopnia, przedstawicieli nadzoru pedagogicznego, pracowników ośrodków doskonalenia nauczycieli.

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu jako jedyna biblioteka na terenie naszego województwa posiada tak bogaty księgozbiór z nauk o edukacji, by wspomóc nauczycieli w doskonaleniu, doskonaleniu i pracy zawodowej.

Mocną stroną gromadzonych zasobów jest ukierunkowanie na potrzeby środowiska oświatowego oraz dążenie do kompletności kolekcji z zakresu wszystkich dziedzin pedagogiki oraz w dużym wyborze piśmiennictwa z nauk pokrewnych. Prenumerujemy rokrocznie ok. 190 tytułów czasopism. Posiadamy większość tytułów prasy pedagogicznej i metodycznej o zasięgu ogólnokrajowym, ważniejsze tytuły czasopism psychologicznych, selekcyjnie dobrane tytuły czasopism socjologicznych, społecznych, kulturalnych, filozoficznych, tytuły z zakresu informacji naukowej i bibliotekarstwa. Uzupełnieniem tradycyjnych zasobów Biblioteki są kolekcje nośników medialnych: kasety wideo i płyty CD.

Informacja o zgromadzonych zasobach Biblioteki prezentowana jest poprzez nowoczesne narzędzie informacji - zautomatyzowany system biblioteczny ALEPH.

Szczególnie polecamy je kadrze pedagogicznej ustawicznie rozwijającej się zawodowo, podnoszącej kwalifikacje, poszukującej nowatorskich rozwiązań, organizatorom i administratorom edukacji, studentom oraz wszystkim zainteresowanym problemami oświaty i wychowania.

Nauczycielom zapewniamy informację naukową z pedagogiki, pomocną w pracy naukowej i badawczej oraz informację o charakterze praktycznym, dotyczącą działalności wychowawczej i dydaktycznej realizowanej w szkołach i innych placówkach oświatowych

Szybkiemu i łatwemu dotarciu do tych zasobów informacji służyć ma opracowany w Bibliotece *Program przygotowania informacyjnego kadry oświatowej do korzystania z zasobów Dolnośląskiego Systemu Informacji Pedagogicznej*.

PROGRAM

zakłada zapoznanie słuchaczy z wdrożonym na Dolnym Śląsku systemem informacji edukacyjnej - Dolnośląski System Informacji Pedagogicznej - opartym na zautomatyzowanym programie bibliotecznym

ALEPH i Internecie oraz przygotowanie ich do samodzielnego posługiwania się nowym narzędziem informacji.

ZAKŁADANE KOMPETENCJE SŁUCHACZY:

- Umiejętność zdalnego korzystania z zasobów Dolnośląskiego Systemu Informacji Pedagogicznej
- Umiejętność poprawnego sformułowania zapytania informacyjnego
- Umiejętność wyszukiwania pożądanej informacji w różnych bazach Dolnośląskiego Systemu Informacji Pedagogicznej
- Umiejętność przygotowania zestawienia bibliograficznego
- Umiejętność wydrukowania spisu literatury
- Umiejętność wydrukowania zamówienia (rewersu) do Czytelni i Wypożyczalni lub przesłania zestawienia bibliograficznego pocztą elektroniczną.

WYMAGANIA: podstawowa znajomość komputera

PŁASZCZYZNA TREŚCIOWA PROGRAMU:

1. Dolnośląski System Informacji Pedagogicznej
2. Strona internetowa Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej
3. Ogólnobiblioteczny program ALEPH
4. Bazy danych Dolnośląskiego Systemu Informacji Pedagogicznej:
  - Wspólne bazy sieci bibliotek pedagogicznych województwa dolnośląskiego
  - Bazy Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu dostępne w Internecie
  - Bazy dostępne tylko na miejscu w Informatorium DBP we Wrocławiu
  - Wybrane bazy danych innych Bibliotek dostępne w Internecie
  - Bezpłatne archiwa prasowe
5. Moduł www OPAC systemu ALEPH
6. Poszukiwania w bazach danych Dolnośląskiego Systemu Informacji Pedagogicznej:
  - katalogu centralnym sieci
  - katalogu dokumentów elektronicznych
  - bibliografii zawartości czasopism - EDUKACJA
7. Zajęcia indywidualne przy komputerach

PLANY SZCZEGÓŁOWE DO PŁASZCZYZNY TREŚCIOWEJ:

1. **Dolnośląski System Informacji Pedagogicznej** - geneza, zasoby, efekty realizacji DSIP.

Na początku 1999 r. Samorząd Województwa Dolnośląskiego tworząc *Strategię Rozwoju Województwa Dolnośląskiego* umieścił w niej zadanie określone mianem kształcenie kształcących, przyjmując za priorytetowe zadanie z obszaru edukacji kształcenie ustawiczne nauczycieli. Dla realizacji tego zadania opracowano *Dolnośląski System Kształcenia Ustawicznego Nauczycieli*, który wspierany jest przez *Dolnośląski System Informacji Pedagogicznej*.

Celem Dolnośląskiego Systemu Informacji Pedagogicznej jest zapewnienie kadrze kierowniczej, liderom wdn, poszczególnym nauczycielom oraz pracownikom innych placówek oświatowych, a także instytucjom wspierającym permanentne doskonalenie zawodowe nauczycieli dostępu do zorganizowanych zasobów informacji o edukacji i dla edukacji.

Dolnośląski System Informacji Pedagogicznej tworzą:

BAZA MATERIALNA:

- zgromadzone zasoby źródeł wiedzy i źródeł informacji wszystkich bibliotek pedagogicznych sieci

ZASOBY INFORMACJI PRZETWORZONEJ:

- baza katalogowa
- baza bibliograficzna zawartości czasopism (baza jest największym w skali kraju elektronicznym zbiorem danych o zawartości czasopism w zakresie edukacji)
- baza wydawnictw multimedialnych
- baza edukacyjnych stron www
- adresy www specjalistycznych baz bibliograficznych
- baza czasopism
- baza konferencji edukacyjnych (w budowie)

Efektom realizacji *Dolnośląskiego Systemu Informacji Pedagogicznej* ma być:

- zdalny dostęp do katalogów oraz baz danych tworzonych przez biblioteki pedagogiczne sieci
- zdalny dostęp do wyselekcjonowanej informacji edukacyjnej z zasobów Internetu prezentowanej na stronie www Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej.

Dla efektywnego działania *Dolnośląskiego Systemu Informacji Pedagogicznej* niezbędna jest powszechna w środowisku oświatowym wiedza o istnieniu systemu oraz umiejętność pracy w programie bibliotecznym ALEPH. Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu podjęła się przygotowania informacyjnego swoich obecnych i przyszłych użytkowników. W celu umożliwienia wszystkim zainteresowanym zdalnego korzystania z zasobów *Dolnośląskiego Systemu Informacji Pedagogicznej*, przygotowano kurs efektywnego wyszukiwania informacji w bazach bibliotecznych.

2. Strona internetowa Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej.

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu posiada dostępny 24 godziny na dobę serwer, na którym umieściła swoją witrynę internetową oraz strony www bibliotek pedagogicznych dolnośląskiej sieci. Serwis przeznaczony jest dla wszystkich zainteresowanych zbiorami bibliotek pedagogicznych naszego województwa oraz informacją edukacyjną. Witryna ma strukturę hierarchiczną, podzieloną najczęściej na 3 poziomy. Na poszczególnych stronach użytkownicy znajdują: zasoby tekstowe, katalogi OPAC oraz inne interaktywne usługi informacyjne. Na stronie głównej zamieszczone są dane adresowe Biblioteki (adres instytucji, numery telefonów, faks, e-mail), godziny otwarcia, licznik odwiedzin, data ostatniej aktualizacji, mapa serwisu, menu.

Główne działy Serwisu to: *Dokumenty programowe, Struktura, Działalność, Zbiory, Historia, Filie, Linki edukacyjne, Bazy, Aktualności*.

Dokumenty programowe - w dziale tym zaprezentowano: Statut Biblioteki, Regulamin Biblioteki, Strategiczny plan rozwoju Biblioteki oraz Standardy mierzenia jakości pracy Biblioteki.

Struktura - przedstawiono tu organy Biblioteki oraz poszczególne Wydziały wraz z możliwością kontaktu telefonicznego lub poprzez pocztę elektroniczną.

Działalność - przedstawiono tu misję Biblioteki oraz omówiono jej działalność informacyjną, pedagogiczną, popularyzatorską, zasady udostępniania zbiorów i informacji, program współpracy z bibliotekami szkolnymi oraz stan komputeryzacji Biblioteki.

Zbiory - w tym dziale scharakteryzowano kolekcję Biblioteki oraz politykę rozbudowy zbiorów. W wykazie aktualnie gromadzonych czasopism zapewniono połączenie do stron www tytułom prasowym prezentowanym w Internecie.

Historia - dział dla osób zainteresowanych historią naszej Biblioteki. W dużym skrócie przedstawiono najważniejsze wydarzenia w dziejach placówki.

Filie - to dział, gdzie zaprezentowano strukturę sieciową bibliotek pedagogicznych na Dolnym Śląsku wraz z linkami do stron www poszczególnych bibliotek.

Linki edukacyjne - to zbiór edukacyjnych stron www, który stanowi zaczątek kolejnej bazy w systemie informacyjnym Biblioteki. Strony są skatalogowane wg ok. 160 haseł tematycznych oraz zaopatrzone w adnotacje zawartościowe. W dziale tym znajdują się też linki do urzędów i instytucji oświatowych oraz wrocławskich bibliotek.

Bazy - w tym dziale znajduje się dostęp do baz danych. Można z niego uzyskać połączenie do katalogów on-line naszej Biblioteki, baz katalogowych poszczególnych bibliotek pedagogicznych sieci wojewódzkiej oraz bazy centralnej tej sieci, bazy zawartości czasopism, bazy dokumentów elektronicznych. Zamieszczono tu również charakterystykę poszczególnych baz oraz informację o bazach udostępnianych jedynie na miejscu. W poddziale *Bazy dostępne w Internecie*, zgromadzono dziedzinowe bazy bibliograficzne. Poddział *Archiwum prasowe* kieruje do elektronicznej wersji czasopisma.

Aktualności - są tu zawiadomienia o spotkaniach, konferencjach, szkoleniach odbywających się w Bibliotece, wystawach organizowanych w naszej placówce, informacje o cennych nowościach w zbiorach.

Witryna internetowa Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej jako źródło informacji edukacyjnej jest wciąż rozbudowywana i aktualizowana. Biorąc pod uwagę kryteria oceny serwisów bibliotecznych, spełnia ona większość warunków zapewniających użytkownikowi otrzymanie poszukiwanej informacji.

Pełny serwis udostępniliśmy w Internecie w końcu września 2002 roku pod adresem <http://www.dbp.pl>.

3. **Ogólnobiblioteczny program ALEPH.**

W październiku 2001 roku powołano *Konsorcjum Bibliotek Wrocławskich Użytkowników ALEPHa*. Powstało ono na mocy porozumienia Marszałka Województwa Dolnośląskiego, rektorów: Akademii Rolniczej, Akademii Wychowania Fizycznego, Politechniki Wrocławskiej, a także dyrektorów: Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. T. Mikulskiego. W skład Konsorcjum weszły:

- Biblioteka Główna Akademii Rolniczej
- Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego
- Biblioteka Główna i Ośrodek Informacji Naukowo - Technicznej Politechniki Wrocławskiej
- Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna
- Miejska Biblioteka Publiczna
- Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. T. Mikulskiego

Według dokumentu powołującego, "Konsorcjum ma na celu stworzenie platformy dla optymalnego udostępniania środowisku akademickiemu oraz mieszkańcom Wrocławia i Dolnego Śląska zasobów bibliotecznych bibliotek-członków Konsorcjum". Dyrektorzy bibliotek tworzących Konsorcjum uznali, że realizacja tego celu wymaga zakupu i eksploatacji jednego zintegrowanego bibliotecznego systemu komputerowego.

Po określeniu kryteriów wyboru i przeglądzie kilku systemów funkcjonujących w bibliotekach wybrano program ALEPH. Zyskał on aprobatę dyrektorów i informatyków poszczególnych bibliotek. Biblioteki wrocławskie należą do Polskiej Grupy Użytkowników Systemu ALEPH Polska.

Program ALEPH jest programem zaprojektowanym do zarządzania dużymi bibliotekami, centrami informacji, archiwami oraz muzeami. Pojemność bazy danych zawiera się od 100 tys. do 9 milionów rekordów.

System, dostosowany pod względem językowym i kulturowym do poszczególnych instytucji, może być używany w wielu wersjach językowych. Umożliwia użycie znaków z alfabetów: łacińskiego, hebrajskiego, arabskiego, greckiego oraz cyrylicy. Działa w 20 wersjach językowych, które korzystają z wielu zestawów znaków. Następne interfejsy językowe są w trakcie opracowywania.

Obecnie ALEPH jest stosowany w ponad 500 bibliotekach różnej wielkości i typu - ostatnio biblioteka Harvardu, ośrodek informacji pracujący dla nauki (np. CERN w Genewie), także archiwa (np. Radio Wolna Europa) i muzea (np. Index of Christian Art w Princeton University, USA). Na świecie z systemu ALEPH korzystają 3 miliony użytkowników w 700 miejscach w 48 krajach.

System może obsługiwać sieć bibliotek na jednym lub wielu serwerach. W ramach Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej na jednym serwerze współpracuje ze sobą 26 placówek, tworzących sieć bibliotek pedagogicznych Dolnego Śląska - biblioteka centralna we Wrocławiu, oraz 25 bibliotek filialnych, które tworzą katalog centralny książek. Z katalogu centralnego zostały wydzielone bazy logiczne dla każdej z bibliotek sieci.

Jest to w pełni zintegrowany system biblioteczny, tzn. taki, który umożliwia obsługę całego procesu obiegu książki w bibliotece, począwszy od zamówienia poprzez zakup zbiorów, inwentaryzację, opracowanie do udostępnienia książki czytelnikowi.

System umożliwia pozyskanie przez Internet informacji o statusie i dostępności przechowywanych w bibliotekach zbiorów. Jest to system typu on-line działający w czasie rzeczywistym, tzn. wprowadzane zmiany powodują natychmiastowe uaktualnienie bazy danych.

System ALEPH został tak opracowany, aby był jak najbardziej przyjazny użytkownikowi.

4. **Bazy danych Dolnośląskiego Systemu Informacji Pedagogicznej.**

- wspólne bazy sieci Dolnośląskiego Systemu Informacji Pedagogicznej
  - Katalog centralny sieci
  - Bibliografia zawartości czasopism - EDUKACJA
- bazy Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu dostępne w Internecie
  - Katalog książek
  - Katalog dokumentów elektronicznych
  - Katalog czasopism
- bazy dostępne tylko na miejscu w Informatorium DBP we Wrocławiu
  - Prawo polskie
  - Prawo oświatowe
  - Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych
- wybrane bazy danych innych Bibliotek dostępne w Internecie
- bezpłatne archiwa prasowe

Wspólne bazy sieci Dolnośląskiego Systemu Informacji Pedagogicznej:

- Katalog centralny sieci

Tworzony jest przez 26 bibliotek - tyle bibliotek wchodzi w skład sieci bibliotek pedagogicznych województwa dolnośląskiego. Zawiera informacje o książkach będących w posiadaniu poszczególnych bibliotek sieci.

- Bibliografia zawartości czasopism – EDUKACJA

Baza zawiera informacje z zakresu edukacji w Polsce i na świecie, teorii i praktyki pedagogicznej, dydaktyki ogólnej i metodyk poszczególnych przedmiotów nauczania, psychologii oraz w mniejszym zakresie innych dziedzin wiedzy. Zawiera materiał źródłowy od 1990 r. Baza jest tworzona przez Dolnośląską Bibliotekę Pedagogiczną we Wrocławiu i jej biblioteki filialne: w Jeleniej Górze, Legnicy i Wałbrzychu.

Bazy Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu dostępne przez Internet:

- Katalog książek
Baza katalogowa zawiera informacje o książkach gromadzonych przez Dolnośląską Bibliotekę Pedagogiczną we Wrocławiu od 1998 roku. Książek nie znalezionych w bazie należy poszukiwać w katalogu kartkowym.
- Katalog dokumentów elektronicznych
Zawiera informacje o wszystkich programach edukacyjnych na CD-ROM-ach znajdujących się w Bibliotece.
- Katalog czasopism
Zawiera informacje o wszystkich czasopismach zgromadzonych w Bibliotece.

Bazy dostępne tylko na miejscu w Informatorium DBP we Wrocławiu:

- Prawo polskie
- Prawo oświatowe
- Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych
Bazy te są co miesiąc aktualizowane, zawierają tematycznie wyselekcjonowane, ujednolicone teksty aktów prawnych, orzecznictwo i głosy, komentarze i artykuły specjalistów, wzory umów i pism, bazy teledadresowe.

Wybrane bazy danych innych Bibliotek dostępne w Internecie: Są to bazy z następujących dziedzin wiedzy: pedagogika, literatura, geografia, nauki biologiczne, nauki medyczne, prawo, polityka, sport, sztuka, technika. Stanowią uzupełnienie baz danych DBP.

Bezpłatne archiwa prasowe niektórych czasopism dostępnych w Internecie:

Rzeczpospolitej, Gazety Wyborczej, Polityki, Tygodnika Powszechnego, czasopism komputerowych: Enter, Internet i Komputer Świat. Oprócz zasobów archiwalnych można w nich przeglądać numery bieżące.

5. Moduł www OPAC w systemie ALEPH - prezentacja sposobów wyszukiwania w bazach.

Moduł OPAC jest dostępny dla wszystkich użytkowników systemu ALEPH bez konieczności podawania hasła dostępu.

Język interfejsu

- interfejs użytkownika może korzystać z różnych języków oraz różnych alfabetów
- użytkownik może dokonywać zmiany wykorzystywanego języka nieograniczoną ilość razy podczas trwania sesji
- używany język jest niezależny od rodzaju wyświetlanych danych

Formaty wyświetlania

- informacja o egzemplarzu zawierająca dane nt. statusu wypożyczenia, terminu zwrotu, ilości egzemplarzy, sygnatury, itp.
- definiowane formaty mogą wyświetlać pełną lub skróconą informację bibliograficzną.

Przeszukiwanie baz - bazy można przeszukiwać za pomocą

- list indeksowanych (autorów, haseł przedmiotowych, tytułów)
- pojedynczych słów

Przeglądanie baz - bazy można przeglądać przez

- INDEKSY, które ułożone są alfabetycznie:
  - wybranie jednego z pól do przeglądania (autorów, tytułów, tytułów czasopism, słów kluczowych, haseł przedmiotowych, haseł Jeleniej Góry i haseł Legnicy, miejsce wydania, wydawców, serii)
  - wpisanie do wyszukiwarki słowa lub początku słowa: tytułu, nazwiska autora, hasła przedmiotowego, itd. Wyświetli się wówczas lista w wybranym punkcie alfabetu.
  - wyświetloną listę można przewijać w górę, w dół, przenieść się na następną lub poprzednią stronę
  - po wybraniu pozycji z listy wyświetli się odpowiadający jej dokument
  - na ekranie wyświetlonych rekordów znajduje się szeroki zakres informacji (np. tytuł, autor, rok wydania, adnotacja, hasło przedmiotowe). Otwierając konkretny rekord przez kliknięcie w liczbę przy tytule, otworzy się pełny opis rekordu
  - każdemu rekordowi towarzyszy menu informujące o tym, jakie czynności można wykonać z rekordem, tzn. można go zaznaczyć, zapisać, wrzucić do koszyka, itd.
  - można również zdecydować, czy wyświetlenie rekordu ma być skrócone czy całkowite (format standardowy, opis bibliograficzny, cytata, wszystkie pola z nazwami MARC)
  - uzyskaną listę można uszeregować wg stopnia do danego klucza poszukiwań
- WYSZUKIWANIE
  - przed przystąpieniem do wyszukiwania informacji należy dokładnie zdefiniować klucz swojego poszukiwania (hasło przedmiotowe, słowo, tytuł). System wyszuka tylko te rekordy, które odpowiadają zapytaniu
  - należy przeszukać listę w celu znalezienia dokumentów, które pasują do klucza zapytania
  - wyszukiwanie może być proste i zaawansowane, przez wiele pól i wiele baz
  - wyszukiwanie proste polega na wyszukiwaniu tylko w jednym polu
  - wyszukiwanie w wielu polach i zaawansowane jest bardziej dokładne, odbywa się w kilku polach jednocześnie
  - po każdej operacji wyszukiwania wyświetli się lista z wynikami, która zawiera wyszukane pozycje, ich ilość oraz klucz, wg którego dokonano wyszukiwania
- SPOSOBY PRZESZUKIWANIA

skrócenie i maskowanie - można skrócić początek lub koniec poszukiwanego wyrazu poprzez znak ? Można maskować jeden lub więcej znaków w wyrazie; na przykład *?ekonomia* - system wyszuka mikroekonomia, makroekonomia, *aptek?* - system wyszuka apteka, apteki, aptekarstwo, aptekarze. *Znaku ?* można też używać, by zamaskować środek wyrazu, np. *alumi?m* wyszuka zarówno polską, jak i amerykańską formę metalu aluminium

duże i małe litery - mają tę samą wartość. W taki sam sposób system odczyta wyraz komputer, jak i Komputer czy KOMPUTER

operatory logiczne - operatory, których można używać to: AND (i), OR (lub), NOT (nie). Operatory AND i NOT zawężą poszukiwania, zaś operator OR rozszerzy je. Pomiedzy poszczególnymi słowami domyślnie występuje operator AND. Na przykład *szkolnictwo or edukacja* - system wyszuka rekordy zawierające słowo *szkolnictwo* oraz rekordy ze słowem *edukacja*

filtry - uzyskany zestaw pozycji może być poddany filtrowaniu. Powstanie wtedy nowa lista wynikowa. Można ułożyć ją wg daty, alfabetu, zawartości tekstu
sortowanie - uzyskany zestaw pozycji może być sortowany np. wg autora, roku, tytułu.

Na dole każdego ekranu wyszukiwania umieszczone są podpowiedzi.

- REZULTATY POSZUKIWAŃ
  - rezultaty poszukiwań mogą być wyświetlane, drukowane, przesyłane pocztą elektroniczną
  - jeżeli nie znaleziono żadnej pozycji na określony temat, zostanie wyświetlony komunikat, a użytkownik może rozpocząć kolejne poszukiwania od początku

6. Poszukiwania w bazach danych.

- Katalog centralny wydawnictw zwartych:
  - charakterystyka gromadzonych wydawnictw zwartych
    - katalog wydawnictw zwartych Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu
    - katalogi wydawnictw zwartych bibliotek pedagogicznych wchodzących w skład sieci
- Katalog wydawnictw multimedialnych:
  - charakterystyka zbiorów medialnych
    - katalog płyt CD (programy edukacyjne)
    - katalog kaset wideo (filmy edukacyjne)
- Katalog czasopism Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu
  - charakterystyka gromadzonych czasopism
- Bibliografia zawartości czasopism - EDUKACJA
  - geneza bazy zawartości czasopism DBP we Wrocławiu
  - zasób informacyjny bazy

CHARAKTERYSTYKA ZBIORÓW I BAZ

- Katalog wydawnictw zwartych

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna, mająca charakter biblioteki specjalnej, prowadzi odpowiednią do specjalizacji politykę gromadzenia, przechowywania i udostępniania zbiorów. Są to głównie zbiory z różnych dziedzin humanistycznych o charakterze naukowym i popularnonaukowym. Specjalizacja zbiorów ukierunkowana jest na literaturę z zakresu pedagogiki i psychologii oraz pokrewnych dziedzin wiedzy, a zakres informacji na informację o edukacji i dla edukacji. Książki z dziedziny pedagogiki stanowią 60 % całości zbiorów; socjologii i psychologii 25 %, 10 % to literatura naukowa z innych dziedzin wiedzy, a 5 % to literatura piękna. Baza katalogowa zawiera informacje o książkach gromadzonych w Bibliotece od 1998 r., wcześniejsze wydawnictwa znajdują się w katalogu kartkowym.
- Katalog wydawnictw zwartych

Gromadzone w Bibliotece programy na CD-ROM-ach, to głównie programy edukacyjne do poszczególnych przedmiotów nauczania na wszystkich etapach kształcenia. W zasobach multimedialnych znajdują się również wydawnictwa encyklopedyczne ogólne i specjalistyczne,

kompedia dziedzinowe, programy wspierające nauczycieli w przygotowaniu merytorycznym lekcji oraz służące samokształceniu. Udostępniane programy posiadają rekomendację ministerstwa edukacji. Obecnie stan tych zbiorów wynosi ponad 100 jednostek inwentarzowych. Zbiory opracowane są wg aktualnej normy międzynarodowej dla opisu dokumentów elektronicznych. Od początku roku szkolnego 2003/2004 rozpoczęto wypożyczanie edu-ROM-ów placówkom oświatowym na zasadach określonych w Regulaminie Biblioteki. Gromadzone w Bibliotece filmy na kasetach wideo, to głównie pakiety multimedialne Powszechnej Wideoteki Edukacyjnej, Państwowego Wydawnictwa Naukowego i innych wydawnictw. Dotyczą one problemów oświaty w naszym kraju i krajach europejskich, wspierają nauczanie poszczególnych przedmiotów szkolnych oraz działania wychowawcze, jak: zdrowie, ekologia, profilaktyka uzależnień i in. Pakiety Wideoteki zawierają wiedzę z 7 obszarów edukacyjnych: społeczeństwo, język ojczysty, historia, edukacja, sztuka, technika, przyroda. Kasety wideo wypożyczane są placówkom oświatowym na zasadach określonych w Regulaminie Biblioteki.

- **Katalog czasopism**

W DBP we Wrocławiu prenumeruje się rocznie ok. 190 tytułów czasopism. Mamy większość tytułów prasy pedagogicznej i metodycznej o zasięgu ogólnokrajowym, ważniejsze tytuły czasopism psychologicznych, selekcyjnie dobrane tytuły czasopism socjologicznych, społecznych, kulturalnych, filozoficznych, z zakresu informacji naukowej i bibliotekarstwa. Czasopisma gromadzone są w Bibliotece od początku jej istnienia, tj. od 1946 roku. W zbiorach Biblioteki znajdują się m.in. powojenne czasopisma metodyczne, jak: Życie Szkoły od 1946 r., Wiadomości Historyczne, Nowa Szkoła, Biologia w Szkole - od 1948 r.; dzienniki urzędowe resortu oświaty - od 1945 r., Dziennik Ustaw - od 1946 r., Monitor Polski - od 1948 r., a także przedwojenne periodyki, jak: Język Polski od roku 1919, Kwartalnik Pedagogiczny od 1935 r., Ruch Pedagogiczny od 1923 r.

- **Bibliografia zawartości czasopism - EDUKACJA**

Najcenniejszym źródłem informacji Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu jest baza zawartości czasopism. Baza prezentuje tematykę z zakresu edukacji w Polsce i na świecie, teorii i praktyki pedagogicznej - pedagogiki ogólnej, specjalnej, opiekuńczej, społecznej, andragogiki, dydaktyki ogólnej i dydaktyk poszczególnych przedmiotów nauczania. Jej podstawę tworzą w większości adnotowane opisy bibliograficzne artykułów z czasopism gromadzonych i opracowywanych w DBP we Wrocławiu. Zawartość bazy jest stopniowo rozszerzana o artykuły z wydawnictw ciągłych oficyn uczelnianych, w szczególności uniwersytetów i wyższych szkół pedagogicznych. Baza jest tworzona na bieżąco od 1995 r. w bibliotece wrocławskiej. W ramach retrokonwersji wprowadzono do niej dane z kartoteki zagadnieniowej za lata 1990-1994. Obecnie, na początku 2004 r. baza liczy ok. 96 tys. opisów bibliograficznych. Podobnie jak wrocławska kartoteka zagadnieniowa baza ta jest największym w skali kraju elektronicznym zbiorem danych o zawartości czasopism w zakresie edukacji. Żadna biblioteka - ani pedagogiczna ani uniwersytecka czy inna biblioteka naukowa - nie stworzyła tak bogatej bazy tego typu. Posiadanie tak potężnego zasobu czasopiśmienniczych danych, funkcjonującego już dziś w profesjonalnym programie bibliotecznym ALEPH, czyni Dolnośląską Bibliotekę Pedagogiczną wiodącą w zakresie zgromadzonej i powszechnie udostępnianej na stronach www informacji o edukacji i dla edukacji. Po konwersji wrocławskiej bazy zawartości czasopism do ALEPH-a, od 2003 r. - 3 biblioteki: jeleniogórska, legnicka i wałbrzyska włączyły się do współopracowywania danych do bazy. Podstawą dla bazy EDUKACJA stała się bibliograficzna kartoteka zagadnieniowa, unikatowa w skali całego kraju, tworzona w DBP we Wrocławiu. Obejmuje materiał źródłowy za lata 1946-2000, od 2001 roku kontynuowana jest wyłącznie w postaci elektronicznej. Artykułów sprzed 1990 r. należy poszukiwać w kartkowej kartotece zagadnieniowej.

POSZUKIWANIA W BAZACH DANYCH

Do tego celu została opracowana instrukcja "Wyszukiwanie w bazach danych Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu"

7. Zajęcia indywidualne przy komputerach.

Przykłady tematów do wyszukiwania informacji w bazie Katalogu centralnego oraz w bazie bibliografii zawartości czasopism - EDUKACJA znajdują się w załączniku nr 2 do programu.

Załącznik 2

**PRZYKŁADY TEMATÓW do wyszukiwania informacji
w bazie Katalogu centralnego oraz w bazie bibliografia zawartości czasopism - EDUKACJA**

1. AIDS

Zawęż swoje poszukiwania do występowania AIDS wśród młodzieży, profilaktyki AIDS.

2. Anoreksja i bulimia

Zawęż swoje poszukiwania do problemu anoreksji i bulimii u chłopców.

3. Twórczość Wisławy Szymborskiej

Zawęż swoje poszukiwania do artykułów o przyznaniu poetce Nagrody Nobla.

4. Muzyka rockowa

Zawęż swoje poszukiwania do muzyki rockowej w Polsce.

5. Żywność genetycznie zmodyfikowana

Zawęż swoje poszukiwania do aspektów zdrowotnych.

6. Przemoc w telewizji

Zawęż swoje poszukiwania do wpływu programów telewizyjnych na dzieci i młodzież.

7. Motywy w literaturze

Wybierz dowolny motyw i wyszukaj go.

8. Edukacja w krajach Unii Europejskiej

Zawęż swoje poszukiwania do Francji.

9. Narkomania

Zawęż swoje poszukiwania do programów profilaktycznych.

10. Program wychowawczy szkoły

Zawęż swoje poszukiwania do programów gimnazjalnych.

11. Dzień Babci

Zawęż swoje poszukiwania do zajęć dla klas I-III szkoły podstawowej

12. Agresja

Zawęż swoje poszukiwania do problemów agresji w szkole

13. Uroczystości szkolne

Zawęż swoje poszukiwania do uroczystości zakończenia roku szkolnego w szkole podstawowej

14. Bajka i baśń

Zawęż swoje poszukiwania do scenariuszy lekcji języka polskiego

16. Literatura fantastyczna

Zawęż swoje poszukiwania do utworów Stanisława Lema.

17. Gry komputerowe

Zawęż swoje poszukiwania do wpływu gier komputerowych na rozwój agresji dziecka.

18. Kobieta

Zawęż swoje poszukiwania do przemocy fizycznej i psychicznej wobec kobiet

19. Rynek pracy

Zawęż swoje poszukiwania do krajów Unii Europejskiej.

20 Jan Paweł II

Zawęż swoje poszukiwania do artykułów o twórczości literackiej.

21. Mobbing

Zawęż swoje poszukiwania do tego problemu w szkole.

22. Alkoholizm

Zawęż swoje poszukiwania do tego problemu wśród kobiet.

23. Matematyka

Zawęż swoje poszukiwania do wykorzystania zabawy na lekcjach matematyki w klasach I-III szkoły podstawowej.

24. Dziecko zdolne

Zawęż swoje poszukiwania do pracy z dzieckiem zdolnym w szkole.

25. Fundacje

Zawęż swoje poszukiwania do fundacji oświatowych w Polsce.

26. Dysleksja

Zawęż swoje poszukiwania do problemu rozpoznawania dysleksji w klasach początkowych.